

Työryhmän kokous 19.8.2019

Aika 19.8.2019 klo 9-12
Paikka SM, Kirkkokatu 12, 2. krs, nh Rauha

Jäsenet	Nimi	Läsnä	Poissa
	Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	X	
	Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	X	
	Ylitarkastaja Björn Johansson	X	
	Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	X	
	Ryhmäpäällikkö Markus Kauppinen	X	
	Ylitarkastaja Jan Meszka	X	
	Ylitarkastaja Karoliina Meurman	X	
	Yli-insinööri Jaana Rajakko	X	

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Käytiin läpi kahden edellisen kokouksen kokousmuistioluonnokset. Keskusteltiin vielä käsisammutinliikkeiden luetteloitvelvoitteesta. Todettiin, ettei käsisammutinliikkeiden tarrojen mahdollinen väärentäminen liity käsisammuttimien tarkastuksen pakolliseen luettelointiin. Hyväksyttiin kokousmuistiot keskustelun jälkeen.

2. Hankkeen aikataulu

Valmisteltavana olevan HE-luonnos ei ole vielä lausuntokunnossa. Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelmaan on tehty aikataumuutoksia. Esityksen antaminen eduskunnalle on siirretty helmikuulle 2020, koska lausuntokierroksen ja EU:n ilmoitusmenettelyn toteuttaminen vie useamman kuukauden. Työryhmän toimeksianto on vuoden 2019 loppuun, tätä päätöstä voidaan tarvittaessa muokata.

Esitys on tarkoitus saada lausuntokierrokselle lokakuussa, jolloin lausuntoaika päättyisi joulukuussa. Myös kääntämiselle ja laintarkastukselle on varattava aikaa. Laitelain uusiminen ei ole kiireellinen, joten esitystä ei saada normaalien jonojen ohi esim. laintarkastukseen. Kirsi laittaa tämänhetkisen HE-pohjan työryhmälle. HE:n säännöskohtaiset perustelut -osioon tulee panostaa, koska sen tavoitteena on helpottaa ja selkeyttää säädösten soveltamista.

Lausunnonle lähtevässä HE-luonnoksessa tulee olla perustelut ja vaikutusarviot mukana. Lakiluonnoksen mukana lausuntokierrokselle on tarkoitus saada jonkinlainen asetusluonnos tarkemmasta sääntelystä. Vähintään listattuna esimerkinomaisesti asiat, joista on tarkoitus säätää jotain tarkempaa. Tarkempaa sääntelyä on suunniteltu ainakin käsisammuttimien tarkastamista ja laitteistoista (paloilmoitin ja sammutuslaitteisto) sekä ehkä myös tulisi joista ja poistumisreitien merkitsemistä.

Asetukset laitetaan aikanaan myös omalle lausuntokierrokselle. Koska eduskunta päättää ainoastaan lain sisällöstä, asetuksista tehdään omat perustelumuiiot ja ne esitellään erikseen. Tavoitteena on, että tarkemmat tuotevaatimukset voitaisiin jatkossa antaa SM:n asetuksena.

Hankeikkunaan on päivitetty tiedot lausuntokierroksesta ja HE -luettelon tiedot. Päivitetyt HE -tiedot näkyvät hankeikkunan julkisella puolella syyskuussa. Tällä hetkellä laitelain uusimisen työnimenä on: "Laki eräistä paloturvallisuustuotteista".

Laki on hahmoteltu kolmeen selkeästi erilaiseen sektoriin: tuotevaatimukset, paloilmioittimet ja sammutuslaitteistot sekä käsisammuttimien tarkastaminen ja huoltaminen. Näiden lisäksi on joukko muita säännöksiä mm. Tukesin suorittamasta valvonnasta.

3. Tuotevaatimukset

Yleiset vaatimukset

Kaikille tuotteille tulee olemaan yleiset ja yhteiset vaatimukset esim. käyttöohjeista. Käyttöohjeiden on oltava totuudenmukaisia. Käyttöohjeista todennäköisesti hyvä tehdä oma pykälänsä, jonka mukaan tuotteen mukana on oltava asianmukaisen ja turvallisen käytön edellyttämät merkinnät ja käyttö- ja huolto-ohjeet.

Lisäksi voidaan säätää jotain yleistä tuoteryhmittäin esim. alkusammutusvälineiden on oltava käyttötarkoitukseensa sopivia, kyettävä toimimaan tarkoitettulla tavalla, oltava toimintavarmoja, asianmukaisesti suunniteltuja ja valmistettuja jne. Valvonnassa on havaittu, että yleinen turvallisuusvaatimus olla "käyttötarkoitukseensa sopiva", on ollut varsin toimiva ilmaisu.

Jatkossa ei säädetä enää kansallisista arviointilaitoksista, koska niitä ei ole tarvittu 20 vuoteen. Markkinavalvontalakiin varmaankin viitataan samaan tapaan kuin muilla sektoreilla, osa säännöksistä joudutaan kirjoittamaan laitelain sisään.

Rakennustuotteet

Rakennustuotteiden osalta tuotteiden vaatimustenmukaisuus osoitetaan EU:n rakennustuoteasetuksen mukaisesti. Rakennustuotteiden olennaiset tekniset vaatimukset tulevat EU -asetuksesta. Muistutuksena viitataan MRL:ssä säädettyihin rakennustuotteiden vaatimuksiin: rakennuksiin asennettaviksi suunniteltujen tuotteiden tulee täyttää rakennustuotteille säädetyt vaatimukset. Rakennustuotteiden osalta laitelain sääntely on muuta rakentamisen sääntelyä täydentävää.

Pöytäkirja

SM1923558

19.09.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

Väestönsuojien varusteet ja laitteet

Väestönsuojissa käytettävistä tuotteista osa on rakennustuotteita, mutta ne eivät kuitenkaan ole EU:n rakennustuoteasetuksen mukaisia tuotteita. Väestönsuojissa käytettävät varusteet eivät ole rakennustuotteita esim. vessanpönttö. Väestönsuojien laitteista ja varusteista annettua asetusta (409/2011) ei päivitetä tässä yhteydessä, vaan asetusta säilytetään voimassa olevana. Väestönsuojien rakentamista valvoo rakennusvalvonta, kunnossapitoa pelastusviranomaisen ja tuotteita Tukes. Käytännössä tuotteilla on Eurofinsin myöntämä vapaaehtoinen tuotesertifiointi.

Palovaroitin

Palovaroittimelta edellytetyt ominaisuudet nojaavat EN-standardiin. Jos palovaroitinstandardi jostain syystä katoaisi tai lakkaisi olemasta, tulisi kuitenkin olla jonkinlaisia, yleisluontoisia vaatimuksia siitä, millainen lakisääteisen palovaroittimen tulee olla esim. reagoitava savuun ja annettava äänimerkki.

Tukesin markkinavalvonnassa palovaroittimien puutteet ovat liittyneet savuherkkyyteen, äänenvoimakkuuteen sekä merkintä- ja asiakirjapuutteisiin.

Standardi edellyttää, että varoittimessa itsessään on äänihälytysselementti. Palovaroittimen toiminnan tulee olla varmennettu sähkökatkojen varalta. Standardissa on esitetty vaatimukset merkinnöistä. Palovaroittimessa voi olla myös lisäominaisuuksia esim. liittyen vaientamiseen tai yhteen kytkemiseen. Palovaroittimen hälytysääni on potentiaalisesti sellainen ominaisuus, jolle voi jatkossa tulla vaihtoehtoja standardiin. Palovaroittimen antama äänimerkki voi olla jokin muukin kuin piippaus.

Palovaroittimia hankitaan myös veneisiin ja asuntoautoihin. Kouluihin, majoitustiloihin, hoitolaitoksiin, päivähoitolaitoksiin ja päiväkoteihin tulee asentaa sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet YM:n asetuksen (848/2017) 38 §:n taulukon mukaan.

Häkävaroitin

Häkävaroittimista on olemassa standardi, jota ei kuitenkaan ole harmonisoitu. Laitelain yhteydessä tarkoitetaan rakennuksiin asennettavia häkävaroittimia. Lähtökohtaisesti häkävaroitin asennetaan tiloihin, joissa on tulisija tai nestekaasulla toimivia laitteita.

Alkusammutusvälineet

Laitelaissa alkusammutusvälineillä tarkoitetaan käsisammutinta ja sammutuspeitettä. Alkusammutuskalusto on nyt rajattu käsin käytettäviin tuotteisiin, joten soveltamisalaa ei olla laajentamassa esim. kaupakeskuksiin sijoitettavien litium-ioni -akkujen sammuttamiseen tarkoitettuihin laitteisiin.

Soveltamisalan laajentaminen edellyttäisi valvontaresurssien lisäämistä. Siksi laitelain soveltamisala on rajattu tarkasti ja rajausta harkitaan sen mukaisesti, ettei Tukesille ole tulossa lisää resursseja. Vanhastaan ajan ja laitelain henki on ollut, että säädellään ainoastaan ns. pakollisista laitteista eli jossain on säädetty, että on hankittava esim. palovaroitin. Rajat eivät ole aina selviä, mutta laitelakia ei ole tarkoitettu turvaverkkosäätelyksi.

Alkusammutusvälineiden ominaisuuksista olisi tulossa yksi yhteinen säännös, jossa todettaisiin perusominaisuudet ja -vaatimukset tuotteille, joiden väitetään sammuttavan alkavan tulipalon. Tässä yhteydessä

Pöytäkirja

SM1923558

19.09.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

alkusammutusvälineellä tarkoitetaan kannettavia ja käsin käytettäviä tuotteita, joissa on riittävät merkinnät tuotteen käyttötarkoituksesta ja käyttämisestä turvallisuuden varmistavalla tavalla. Käsiammuttimien osalta edellytetään, että käyttöohje on kiinnitetty tuotteeseen, sammutuspeitteessä ohje voi olla pussissa, aerosolisammuttimessa pullossa. Pääasia on, että ohje on saatavilla silloin, kun tuotetta käytetään.

Käsiammuttimien osalta sammutesäiliö on paineastia, jonka rakennevaatimuksista ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta säädetään painelaitelaisissa. Sitten kun paineastia maalataan punaiseksi ja täytetään sammutteella, muuttuu se myös käsiammuttimeksi. Käsiammuttimen CE -merkintä perustuu ainoastaan paineastian ominaisuuksiin, ei käsiammuttimen. Tästä syystä käsiammuttimien osalta on mainittava myös painelaitesäätelyn soveltamisesta. Painelaitelainsäädännössä on säädetty käsiammuttimen määräaikaistarkastuksesta painelaitteena, asiasta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa.

Käsiammuttimien osalta on ratkaistavana väriasia. Sukelluspullojen värivaatimuksesta on luovuttu, koska sukelluspullon CE -merkintä ei koske väriä. Ainoa vaatimus on, "ettei saa syntyä väärinkäsitystä pullon sisällöstä." Sukelluspullon merkintöjen ja muiden teknisten ominaisuuksien on täytettävä standardien vaatimukset.

Ruotsissa tehtyjen kenttätutkimusten perusteella mustissa ja valkoisissa käsiammuttimissa olevat ohjeet ovat laadultaan huonoja, joko niitä ei ole tai ne ovat kuluneet pois jo kaupassa. Ohjeiden tulee kuitenkin olla yhtä hyviä ja toimivia kuin punaisissa käsiammuttimissa, koska tuote on oltava tunnistettavissa.

Pikapalopostit ovat rakennustuotteita, mutta ne eivät ole alkusammutusvälineitä. Vaikka pikapalopostit on myös tarkoitettu tulipalojen sammuttamiseen niiden alkuvaiheessa, eivät ne ole käsin kannettavia vaan kiinteitä sammutuslaitteita.

Sammutuspeitteen mukana tuleva suojaussi on myyntipakkaus. Nykyisen soveltamisen mukaan vain kotitalouskäyttöön tarkoitettujen sammutuspeitteiden myyntipakkaus voi poiketa standardin vaatimuksista. Käytännössä tuotteen ominaisuudet eivät muutu, ainoastaan ulkonäkö on erilainen. Myös muissa kuin punaisessa myyntipakkauksessa pitää olla ohjeet tuotteen käyttämiseksi. Kuviollisissa pakkauksissa käyttöohjeet ovat voineet olla pussin takapuolella.

Suuret sammutuslakanat eli "autosammutuspeitteet", jotka ovat tarkoitettu palokunnan käyttöön, eivät kuulu laitelain säätelyyn. Tällaisia tuotteita koskevat työturvallisuussäädökset ja STM:n laitelaki työssä käytettävistä tuotteista. Tuotteet eivät saa käyttöohjeiden mukaisesti käytettynä aiheuttaa ilmiselviä vaaratilanteita.

4. Tilasto-/taustamuistio

Markus on toimittanut kaikilta tarkastuslaitoksilta saamansa tilastot tarkastuslaitoksien tarkastuksista vuodelta 2018 ja Inspectalta vastuuhenkilöiden tutkinnoista. Paloturvallisuustuotteiden uusin tavaravirtaselvitys vuodelta 2017. Valvontaviranomaisen arvio toimialasta on vaikutusten arvioinnissa relevantti tieto. Koska Tukesin rakennustuoteryhmä on selvittänyt tulisihoja ja kamiinoja, heiltä voidaan pyytää kuvausta siitä,

Pöytäkirja

SM1923558

19.09.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

kuinka paljon Suomessa on tulisijojen kotimaista valmistusta. Tämä antaa kuvaa toimialan koosta ja siitä, kehen lain vaikutukset kohdistuvat. Kaikkien tuotteiden ja laitteistojen osalta tulisi pystyä kuvaamaan, onko sääntely iso vai pieni asia. Tukes voisi myös arvioida, miten tuotteiden kuluttajahinnat muuttuisivat uusien vaatimusten myötä.

5. Keskustelutilaisuus 10.9.

Keväällä luvattiin pitää laajempi keskustelutilaisuus 10.9.2019. Tilaisuuden on tarkoitus olla ensimmäisen ja toisen keskustelutilaisuuksien välimuoto. Tavoitteena on laittaa tilaisuuden aineisto jo edellisellä viikolla verkkosivuille. Tästä on hyvä muistaa laittaa tieto nettikutsuun. Kutsu pitää saada liikkeelle mahdollisimman pian.

6 Kokouksen päättäminen

Työryhmän seuraavat kokoukset ovat 11.9. klo 12-15 /19.9. klo 10-13 ja 8.10. klo 9-12 ja 22.10 klo 9-12 SM:ssä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja

Kirsi Rajaniemi

Yli-insinööri

Jaana Rajakko

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 19.09.2019 klo 15:49. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Valtioneuvoston hankeikkuna